

Avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallinen ohjausryhmä

9.4.2024 klo 12.30–15.00

Jäsenet

Läsnä/este	Etunimi	Sukunimi	Nimeävä organisaatio	Oma organisaatio
Paikalla	Ella	Bingham	Finn-ARMA	Aalto-yliopisto
Este	Jaana	Erkkilä-Hill	Unifi	Taideyliopisto
Este	Tuija	Gadd	Tutkijajäsen (Tulanet)	Ruokavirasto
Paikalla	Minna	Harjuniemi	FUCIO & AAPA	Helsingin yliopisto
Este Varajäsen	Jari Janika	Hämäläinen Luukinen	Unifi Unifi	LUT-yliopisto Univi
Paikalla	Janne	Kanner	CSC	CSC
Este Varajäsen	Henrik Janika	Kunttu Luukinen	Unifi Unifi	Jyväskylän yliopisto Unifi
Paikalla	Helena	Laaksonen	Tietoarkisto	Tietoarkisto
Paikalla	Leo	Lahti	Tutkijajäsen (Unifi)	Turun yliopisto
Este	Hanna	Lahtinen	Arene	Laurea
Paikalla	Riitta	Lähdemäki	FUN	FUN
Este Varajäsen	Riitta Jussi	Maijala Varkemaa	Suomen Akatemia	Suomen Akatemia
Paikalla	Sanna	Marttinen	Tulanet	Tulanet
Paikalla kohdat 1–3	Liisa	Maunuksela	Tulanet	Ruokavirasto
Paikalla	Maija	Ojanen-Saloranta	Tulanet	VTT
Paikalla	Emilia	Palonen	TSV	Valtiotieteellinen yhdistys
Paikalla	Taina	Pihlajaniemi	Unifi	Oulun yliopisto
Paikalla	Seliina	Päällysaho	Tutkijajäsen (Arene)	SeAMK
Paikalla	Juhani	Soini	Arene	Turku AMK
Paikalla	Arja	Tuuliniemi	Kansalliskirjasto	Kansalliskirjasto

Läsnä

Ilmari Jauhiainen (TSV), esittelijä
Hanna Lahdenperä (TSV), sihteeri

Marita Kari (TSV), esittelijä kohta 3

Asiantuntijaryhmien ja työryhmien puheenjohtajat:

Terhi Kaipainen (XAMK) – oppimisen avoimuus
Miki Kallio (OY) – toimintakulttuurin avoimuus
Mari Katvala (OY) – julkaisemisen avoimuus

Anne Sunikka (Aalto) – aineistojen avoimuus
Anu Lahtinen (HY, HA) – rahoitustyöryhmä

MUISTIO 9.4.2024

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

2. Edellisen kokouksen muistio tiedoksi

- Liite: [Muistio 5.2.2024](#)

3. Seurannan 2024 indikaattorit ja koetarkastelujen tulokset

Ohjausryhmälle 29.5.2023 esitetyistä AVOTT-seurannan uusista määrällisistä indikaattoreista tehtiin alkuvuonna 2024 luvatut koetarkastelut. Marita Kari kertoi koetarkastelujen tuloksista ja esittelin osan tarkastelluista indikaattoreista vahvistettaviksi käyttöön seurannassa 2024.

- Liite: [Esitysdiat](#)

Metaxin käytöstä todettiin, että se on pitkällä tähtäimellä hyvä määrällinen indikaattori, mutta tällä hetkellä tiedon laatu ei kuvaa todellisuutta: tietueiden määrä ei vastaa organisaatioiden todellisia datamääriä, ja tietueiden sisällöt ovat keskenään hyvin erilaisia. Todettiin kuitenkin, että olisi tärkeää kannustaa Metaxin käyttöön eikä antaa kuvaa, joka voisi olla ristiriidassa tämän tavoitteen kanssa. Kuultiin esimerkiksi, että ammattikorkeakouluissa on tehty paljon työtä sen eteen, että vähintään metatiedot saataisiin käyttöön.

Myös oppimisen yhteistyön määrällisistä indikaattoreista todettiin, että tietueiden sisällöt eivät ole yhteismitallisia, joten määriä ei pitäisi seurata ennen kuin tarkempi lajittelu on mahdollista. Pohdittiin asiantuntijatyöpajan ehdottamasta kyllä/ei-vastausvaihtoehdosta, ja todettiin, että indikaattori, josta kaikki saavat pisteen, ei tarjoa tarpeeksi tietoa.

Sekä Metaxin käyttö että oppimisen yhteistyön määrälliset indikaattorit päätettiin tehdä näkyväksi tiedonkeruuna, jotta organisaatiot voivat seurata omaa kehitystään. Määristä ei kuitenkaan anneta pisteitä.

Käsiteltiin datanhallinnan asiantuntijoiden määrän arviointia tilanteissa, joissa datanhallinnan tehtäviä hoidetaan myös osa-aikaisesti. Kuultiin, että tietoa pyydetään desimaalin tarkkuudella, joten pienetkin osuudet voi ilmoittaa. Indikaattori sisällytetään seurantaan.

Seurannan järjestelyistä todettiin, että myöhästyneitä vastauksia ei hyväksytä tällä kertaa. Tutkimusorganisaatio voi kuitenkin saada lisää aikaa kyselyn vastaamiseen perustelluista syistä. Koska Metax-indikaattoria ei käytetä, kysymystä indikaattorin käyttämättä jättämisestä ei käsitelty.

Päätös: Datanhallinnan asiantuntijoiden määrä sisällytetään seurannan kyselyyn. Tutkimusorganisaatio voi saada lisää aikaa kyselyn vastaamiseen perustelluista syistä. Ylimääräisessä sähköpostikokouksessa 18.–22.4. päätettiin, että Metaxin käyttöä ja oppimisen yhteistyön määrällisiä indikaattoreita ei sisällytetä pisteytykseen, mutta ne esitetään tiedonkeruuna tutkimustietovarannossa.

4. Tieteellisten seurain valtuuskunnan strategia 2024–2030

TSV:n uutta strategiaa valmisteltiin yhteistyössä henkilöstön, sidosryhmien, jäsenten ja hallituksen kanssa vuoden 2023 ajan. Uusi strategia on vuosille 2024–2030, ja se lanseerataan keväällä 2024. Ilmari Jauhiainen esitteli strategian.

- Liite: [Esitysdiat](#)
- [Edellinen strategia](#)

5. Barcelonan julistus avoimesta tutkimustiedosta

Huhtikuun 16. julkaistaan Barcelona-julistus (Barcelona Declaration on Open Research Information), joka kehottaa tutkimusorganisaatioita edistämään ja hyödyntämään tutkimustiedon avoimuutta erilaisissa päätös- ja arvointitilanteissa. Hanna Lahdenperä kertoi julistuksesta.

- Liite: [Esitysdiat](#)
- [Barcelona-julistuksen verkkosivu](#)
- [Tallenne julistusta esittelevästä webinaarista](#)
 - Lisätietoja: [Barcelona-julistuksen keskiössä tutkimustiedon avoimuuden edistäminen](#)

Todettiin, että avoimen tutkimustiedon tietokanta OpenAlex on kannatettava palvelu, mutta se on vielä varsin epäkypsiä tietolähteenä. Ohjausryhmä kuulee mielellään lisää julistuksesta syksyllä, kun toiminnasta ja jatkotoimenpiteistä on enemmän tietoa.

6. Syksyn kokoukset

Syksyn kokouspäivämäärät vahvistettiin seuraavasti:

- Maanantai 9.9. klo 10–12.30
- Tiistai 15.10. klo 13–15.30
- Keskiviikko 4.12. klo 10–12.30

Kokoukset järjestetään etäyhteydellä, ellei erikseen sovita.

Ohjausryhmän työsuunnitelma, kevät ja syksy 2024

Aika		Käsittelyvaihe	Päätös
Kesäkuu	Rahoitusmallin hyväksyminen kommentoinnille		x
	Kokooma- ja yksittäisteosten avoimen saatavuuden osalinjaus, hyväksyminen kommentoinnille		x
	EOSC Finland Forum -tilannekatsaus		
	DMP-konsortion tilannekatsaus		

Syksy	Seurannan tulosten hyväksyminen		x
	Ohjausryhmän kokoonpano 2025–2026		x
	Avoimen tieteen palkinnot		x
	CoARA-tilannekatsaus		
	Rahoitusmallin kommentoinnin tulokset		
	Kokooma- ja yksittäisteosten avoimen saatavuuden osalinjaus, kommentoinnin tulokset ja linjauksen hyväksyminen		x
	Barcelona-julistuksen seuraavat vaiheet		